

Opinnäytetyö (YAMK)

Sosionomi YAMK

2015

Kimmo Keskinen

IDEASTA SEIKKAILUKASVATUKSEN OPPIKIRJAKSI

– HANKEKUVAUS KIRJAN KIRJOITTAMISESTA



TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (YAMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma | Sosionomi (YAMK)

2015 | 42

Ohjaaja Sirppa Kinos

Kimmo Keskinen

IDEASTA SEIKKAILUKASVATUKSEN OPPIKIRJAKSI HANKEKUVAUS KIRJAN KIRJOITTAMISESTA

Tässä kehittämishankkeessa on kirjoitettu kirja seikkailukasvatuksesta. Hankkeen tuloksena syntyi kirja, joka painetaan ja julkaistaan. Kirjassa käsitellään seikkailukasvatuksen teoriaa sekä seikkailun ja elämyksen ohjaamista. Lisäksi käsitellään niitä vaatimuksia, mitä kyseinen toiminta asettaa organisaatiolle ja johdolle.

Tämä kehittämishanke sisälsi kirjan kirjoitusprosessin, jossa käsikirjoitusta arviointiin ja muokattiin useaan otteeseen. Kokonaisuus, jossa käsikirjoitus muokautuu lopulliseen muotoonsa ja siitä valmiiksi painotuotteeksi on tuotekehitysprosessi, joka on kuvattu tässä kehittämishankkeessa.

Osallistujalle seikkailu on usein yllättävä tapahtuma tai tapahtumien sarja, jonka loppu tulos ei ole näkyvässä osallistujalle seikkailun alussa.

Organisaatio, joka käyttää seikkailukasvatusta, seikkailuja tai tuottaa elämyksiä, joutuu varautumaan useisiin erilaisiin asioihin. Seikkailuun sisältyy aina riskejä ja mikään varautuminen tai valmistautuminen ei poista niitä kokonaan, mutta kirja antaa välineitä pohtia asiaa ja ottaa niitä paremmin huomioon.

ASIASANAT:

seikkailu, elämys, seikkailukasvatus, kirja, tuotekehitysprosessi, tuotekehitys

MASTER'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Social Services | Master of Social Services

2015 | 42

Instructor(s) Sirppa Kinos

Kimmo Keskinen

PROJECT DESCRIPTION FROM IDEA TO ADVENTURE EDUCATION TEXT BOOK

At this development project is about writing a book of adventure education. The book was printed and published. The book covers the theory of adventure education, adventure and experience, as well as to control what requirements this activity to set the organization and management.

This development included the book writing process. The manuscript was rewritten several times and evaluated between those. A part of this work is describing a product development process of the book.

Adventure is often a surprising event or series of events that end-result is not visible participant at the beginning of the adventure. In adventure education a participant or the group take part in process of experiences.

Organization that uses adventure education, adventure or producing experiences, has to prepare for a wide range of issues. Adventure is always includes the risk and none of the preparations for and the preparation does not remove the risk completely.

KEYWORDS:

adventure, experience, adventure education, book, writing process, product development process

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 KEHITTÄMISHANKKEEN MÄÄRITTELY	8
2.1 Kirja seikkailukasvatuksesta	8
2.2 Lähtötilanne	9
2.3 Hankkeessa tuotettu hyöty	10
2.4 Hankkeen toimijat	11
2.5 Hankkeessa käytetyt kehittämismenetelmät	12
3 SEIKKAILUKASVATUS, OPPIKIRJA JA TUOTEKEHITYS	14
3.1 Tuotekehitystoiminta	14
3.2 Kirja tuotteena	16
3.3 Kirjallisuus ja rajaukset	20
3.4 Seikkailun ja kasvatuksen käsitteitä	23
4 HANKKEEN TOTEUTUS	28
4.1 Hankkeen kokonaisuuden kuvaus tuotekehitysprosessina	28
4.2 Hankkeen toteutuksen kuvaus ajallisesti	29
5 KIRJAN SISÄLTÖ LYHYESTI	34
5.1 Kirjan rakenne	34
5.2 Teoria-osa	35
5.3 Ohjausosaaminen	37
5.4 Organisaatio ja turvallisuus	38
6 ARVIOINTI JA YHTEENVETO	39
LÄHTEET	41

KUVAT

Kuva 1. Vedos kirjan kannesta. 33

KUVIOT

Kuvio 1. Kokemuksellinen oppiminen (Ojala 2000, 171). 24
Kuvio 2. Hankekaavio. 28
Kuvio 2. Seikkailun portaat. (Mortlock 2000.) 35

1 JOHDANTO

Elämä on seikkailu ja kaupassakäynti voi olla seikkailu. Mitä seikkailu oikein on? Miten seikkailuja tuotetaan toisille? Miten seikkailua käytetään kasvatuksen välineenä? Kehittämishankkeen tavoitteena oli kirjoittaa kirja seikkailukasvatuksesta. Kirjan tavoitteena on avata ja edistää keskustelua seikkailukasvatuksesta Suomessa, toimia ohjaajille oppaana parempaan ja laadukkaampaan toimintaan sekä auttaa seikkailukasvatusta käyttäviä tahoja rakentamaan laadukkaampia ja turvallisempia ohjelmia.

Tässä kehittämishankkeen kuvauksessa kerrotaan niistä asioista, joita tarvittiin idean saamisesta käsikirjoituksen kautta valmiiksi tuotteeksi; oppikirjaksi seikkailukasvatuksesta. Seikkailukasvatuksesta löytyy jonkin verran materiaalia, mutta tämän tyypistä kirjaa ei suomeksi ole aikaisemmin julkaistu.

Luvussa kaksi kehittämishankkeen määrittelyssä käydään läpi tarkemmin lähtötilannetta, joka johti kirjan kirjoittamiseen. Luvussa kuvaillaan hankkeessa mukana olleet toimijat sekä niitä kehittämisen menetelmiä, joita hankkeessa on käytetty.

Kolmannessa luvussa käsitellään kehittämiseen liittyvää tietoperustaa. Tässä luvussa avataan sitä, millaista tuotekehitystä on käytetty, millainen on oppikirja ja mitä keskeisiä käsitteitä liittyy kirjan sisältöön. Tässä luvussa käsitellään lisäksi kirjan lähteitä ja niiden valintaa.

Luvusta neljä löytyy kuvaus siitä, kuinka kaikki tehtiin. Käsikirjoitusprosessi oli pitkä ja vei kaikkiaan reilusti yli vuoden. Useat seikkailu alan ammattilaiset osallistuivat käsikirjoituksen työstöön ja antoivat palautetta sisällöstä. Ilman heidän panostaan kirja olisi paljon heikotasoisempi.

Luvussa viisi käsitellään itse kirjaa. Koska kirja on kaupallinen tuote, niin luku käsittelee kirjan osat hyvin yleisellä tasolla. Luvussa kuusi arvioidaan koko prosessia. Mitä koko prosessista opittiin ja mitä tuloksista voidaan päätellä.

Kehittämishankkeena kirjan kirjoittaminen on haastavaa. Ideasta on saatava konkreettinen muoto, joka on myyvä. Kirjaa, jota kukaan ei halua, ei kannata julkaista. Kirja on kokonaisuus joka muodostuu sen sisällöstä ja sen visuaalisesta ulkoasusta. Kokonaisuuden tulee olla lukijan mielestä toimiva. Lisäksi, kun kirjoitetaan oppikirjaa, jonka halutaan herättävän keskustelua ja kehittävän käytäntöjä, niin sisällön oikeellisuus nousee vahvasti esiin.

Ilman ulkopuolisia asiantuntijoita kirjasta ei olisi koskaan tullut niin hyvää kuin mitä siitä nyt on tulossa. Asiantuntijoiden merkitys käsikirjoituksen sisällön muodostumisessa onkin ollut erittäin suuri. Olen kiitollinen kaikille niille, jotka ovat antaneet työpanoksensa ja osaamisensa tämän kehityshankeen käyttöön.

2 KEHITTÄMISHANKKEEN MÄÄRITTELY

2.1 Kirja seikkailukasvatuksesta

Hankkeen sisältö on kehitysprojekti, joka tähtää korkeatasoisen seikkailukasvustus oppikirjan tuottamiseen. Hankkeeseen liittyy keskusteluprosessi, jossa eri tahot kommentoivat ja keskustelevat sisällöstä. Tällä pyrittiin siihen, että käsikirjoitus olisi laadukas.

Hankkeen toteutus kirjaksi edellyttää Koulutustalo Aavakselta panostusta tuotteen viimeistelyyn ja painamiseen. Tämä vaatii jonkin verran rahaa. Lopulliset kustannukset tarkentuvat, kun sivumäärä, koko ja muoto ovat tarkemmin selvillä. Alku vaiheessa oli liian aikaista kysellä tarjouksia kirjan painamiselle, kun käsikirjoitus ei ollut valmiina. Koulutustalo Aavaksella on riittävät taloudelliset resurssit projektin toteuttamiseen.

Kirjan työstäminen painovalmiiksi vie aina paljon aikaa. Kirja työstössä ei aina osata varata tarpeeksi aikaa kirjan graafiselle suunnittelulle. Kirjan tekemisessä tapahtuu myös viivästyksiä eri syistä. Tästä syystä kirjaprojektille tulisi varata riittävästi aikaa. Kokonaisaikataulutuksessa tämä tulisi huomioida varaamalla kirjoittamiseen ylimääräistä aikaa. Jos näin on tehty, niin takaiskut eivät ole niin katastrofaalisia. Ongelmia yleensä aiheuttaa se, että kirjoitusprosessi aloitetaan liian myöhään. (Osolanus 2011, 7-8.) Suurimmat viivästykset tässä prosessissa alkoivat käsikirjoituksen jo valmistuttua. Käsikirjoituksen muokkaaminen painotuotteeksi kesti paljon odotettua kauemmin.

Pienkustannustoiminta keskittyy usein pienen ja kapeaan aiheeseen. Usein voi olla halu tehdä esimerkiksi kulttuuriteko, kun saatetaan jokin teos kansien väliin. (Viitalähde 2010, 20.) Koulutustalo Aavas luokitellaan pienkustantajaksi. Valmisteilla oleva kirja sijoittuu kapeaan seikkailukasvatuksen alueeseen.

2.2 Lähtötilanne

Suomessa on julkaistu jonkin verran erilaista kirjallisuutta seikkailukasvatuksessa käytetyistä harjoitteista sekä muutama kirja seikkailukasvatuksen teoriasta. Seikkailukasvatusta on pyritty myös aktiivisesti määrittelemään, mutta tämä prosessi on jäänyt kesken. Seikkailukasvatuksen alle voidaan liittää toiminnalliset menetelmät, kokemuksellinen oppinen, seikkailulajit ja paljon muuta. Jonkin verran on myös käyty keskustelua siitä onko seikkailukasvatuksen yläkäsite elämyspedagogiikka vai jokin muu. Se voisi olla myös sosiaalipedagogiikka.

Jossain vaiheessa Suomessa koulutettiin seikkailukasvattajia. Nykyisin seikkailukasvatuksen koulutus tapahtuu lähinnä eri ammattikorkeakouluissa. Varsinaista seikkailukasvattajan ammattinimikettä ei ole eikä näillä näkymin ole myöskään tulossa. Miten siis koulutaudutaan seikkailukasvattajaksi? Kirja antaa toivottavasti tähän vastauksen.

Seikkailullisten menetelmien käyttämiseen liittyy riskejä. Ne liittyvät usein turvallisuuteen ja talouteen. Organisaation kannalta on tärkeää miettiä, mitkä ovat käytetyt menetelmät ja mitä niiden käyttäminen vaatii. Kirja ottaa kantaa organisaatiotason käytäntöihin ja työnjohdollisiin vaatimuksiin.

Miksi uusi kirja on tarpeellinen?

Seikkailukasvatuksesta on joitain suomenkielisiä kirjoja. Ihan tuoreita julkaisuja on hyvin vähän ja ne ovat pääosin opinnäytetöitä. Seikkailukasvatuksen suuri buumi Suomessa oli 90-luvun alussa. Iso osa julkaisuista sijoittuu tähän aikaan. Seikkailukasvatus ei suinkaan ole jäänyt pois tämän jälkeen, vaan sitä, käytetään eri organisaatiossa nykyisin osana tavallista toimintaa. Seikkailukasvatusta käytetään kouluissa, lastensuojelussa, työyhteisöjen rakentamisessa ja monessa muussa yhteydessä. Tästä syystä uuden kirjan tuottaminen on ajankohtaista.

Tämän lisäksi tällaista kirjaa ei ole aiemmin julkaistu suomeksi. Lähimmät vastaavat ovat englanniksi julkaistut *Adventure Education, theory and applications* (Dick Prouty & kump., 2007) ja *Effective Leadership in Adventure Programming* (Priest & Gass 2005).

2.3 Hankkeessa tuotettu hyöty

Uudella kirjalla pyritään yhdistämään kolme eri osa-aluetta ja luomaan yhteyksiä niiden välille siten, että kokonaisuudesta tulee ymmärrettävä. Kirja on rakennettu oppikirjaksi. Lähteiden kautta lukija voi arvioida tiedon luotettavuutta.

Hankkeen tuloksena Koulutustalo Aavas Oy julkaisee kirjan. Kirjasta saadaan myyntituottoja ja kirjan sisältö voi tuottaa lisäarvoa yrityksen muulle toiminnalle.

Suomalainen seikkailukasvatuksen kenttä on osin kehittymätöntä. Suomea vaijaa pienen maan ongelmat. Ammatillisia toimijoita on vähän. Kehittämistä tehdään usein harrastustoiminnan tyypisesti. Kirja antaa toivottavasti lisää materiaalia suomalaiseen seikkailukasvatuskeskusteluun. Kirjan tavoite on edesauttaa keskustelua hyvien käytäntöjen leviämisestä sekä vaikuttaa suomalaisiin seikkailukasvatusorganisaatioihin.

Kirjan käsikirjoituksen kommentointiin on osallistunut ammattilaisia eri organisaatioista. Tämä työskentely on toivottavasti antanut heille ammatillista materiaalia heidän omiin pohdintoihin. Samalla tämä työskentely on ollut erittäin merkittävää kirjan ja oman ammatillisen kehittymiseni kannalta.

2.4 Hankkeen toimijat

Kustantaja Koulutustalo Aavas Oy

Koulutustalo Aavas julkaisee ja tuottaa seikkailu- ja elämystoimintaan liittyviä kirjoja ja materiaalia. Koulutustalo Aavas on kouluttanut seikkailuohjaajia ja kiipeilyohjaajia yhteistyössä eri tahojen kanssa. Lisäksi Koulutustalo Aavas Oy (www.aavas.net) tarjoaa hyvinvointipalveluita, työyhteisön virkistys- ja konsultaatiotapahtumia, elämyspalveluita ja korkeanpaikan töitä.

Mentori

Hanketta mentoroi Koulutustalo Aavaksen hallituksen puheenjohtaja Miska Keskinen. Miska Keskinen on ollut mukana kaikissa kirjan vaiheissa. Hänellä on kokemusta aikaisemmista Koulutustalon julkaisuista.

Asiantuntijat

Valtteri Kivelä

Valtteri Kivelä työskentelee KOTA ry:ssä seikkailuohjaajana ja –kouluttajana. Hänellä on pitkä kokemus seikkailukasvatuksen käytöstä erilaisissa ohjelmissa ja erilaisten ryhmien kanssa.

Kimmo Rätty

Kimmo Rätty on toiminut Outward Bound Finland ry:ssä ohjaajana ja toimii edelleen yhdistyksen elämyspedagogiikan asiantuntijana. Kimmo Rädylä on laaja kokemus elämyspedagogiikan soveltamisesta Suomessa ja hänellä on myös kansainvälistä kokemusta.

Mika Tenetz

Mika Tenetz on toiminut useita vuosia seikkailuohjaajana eri organisaatioissa. Mika Tenetz on ollut myös Koulutustalo Aavaksen palveluksessa seikkailuohjaajana ja –kouluttajana. Nykyisin hän toimii seikkailun parissa nuorisohjaajana Nuorisokeskus Marttisissa.

Kirsi Heiskanen

Kirsi Heiskanen on työskennellyt KOTA ry:ssä ja Koulutustalo Aavas Oy:ssä seikkailuohjaajana ja –kouluttajana. Hänellä on monivuotinen kokemus seikkailukasvatuksen käytöstä lastensuojelussa.

2.5 Hankkeessa käytetyt kehittämismenetelmät

Hanke ei ole ollut tieteellinen tutkimus. Käytetyt menetelmät ovat peräisin tieteen puolelta ja niitä on sovellettu kehittämishankkeeseen sen luonteeseen sopivalla tavalla.

Systemoitu kirjallisuuskatsaus

Systemoidussa kirjallisuuskatsauksessa tutustutaan aiheesta jo kirjoitettuun kirjallisuuteen. Systemoitu kirjallisuuskatsaus eroaa perinteisestä kirjallisuuskatsauksesta siihen, että siinä ei pyritä käymään läpi kaikkea aiheesta kirjoitettua materiaalia. Seikkailukasvatuksesta ja siihen liittyvistä aiheista on saatavissa paljon erilaisia ja eritasoisia lähteitä. Olisi mahdoton tehtävä käydä läpi aivan kaikki aineisto, mikä aiheesta on olemassa. Tästä syystä valitsin systemoidun kirjallisuuskatsauksen, koska sen tavoite on kerätä kattavasti lähteitä. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota lähteiden laatuun. Tavoitteena on valita sellaisia lähteitä, että niitä voidaan selkeästi ja tehokkaasti hyödyntää. (Metsämuuronen 2009, 47.)

Meta-analyysi

Jos useissa tutkimuksissa esiintyy tietty suunta, niin yhdistämällä näitä yhteyksiä tai eroja saatetaan saada tilastollisesti merkittäviä tuloksia, (Metsämuuronen 2009, 483). Tämä kehittämishanke ei ole tutkimus ja kirja ei ole tutkimus seikkailusta, mutta meta-analyysin luonteenmukaisesti olen poiminut käytetyistä lähteistä yhteneväisiä linjauksia. Tätä periaatetta olen erityisesti noudattanut teoria-osassa.

Benchmarking menetelmä

Benchmarking menetelmä määritetään laadun ja kehittämisen teorioiden kautta. Menetelmä tähtää laadun parantamisen ja kehittämisen kautta parempiin tuloksiin (Kozak 2004,5.) Tässä hankkeessa Benchmarking menetelmää käytettiin useilla hieman toisistaan poikkeavilla näkökulmilla.

Yleinen Benchmarking on menetelmä, jolla voidaan kehittää mitä tahansa asiaa liittyen omaan toimialaan tai ideaan. Tätä kehitystyössä asiaa voidaan verrata ja suhteuttaa samanlaiseen tai toisen alan tuotteeseen tai tietoon. (Niva ja Tuomi-nen 2005, 17.) Kilpailijatyypinen benchmarking menetelmällä on sellainen, jossa tietoja ja hyviä käytäntöjä vaihdetaan kilpailijoiden kanssa (Patterson & co. 1995, 32). Laajassa merkityksessä voidaan KOTA, Outward Bound Finland ja Nuorisokeskus Marttinen käsittää Koulutustalo Aavaksen kilpailijoiksi. Kehittämisessä käytettiin sekä yleisen että kilpailijatyypisen Benchmarkingin näkökulmaa. Käsikirjoituksen kommentoinnin aikana vaihdettiin tietoja käytetystä teoriapohjasta, ohjauk käytännöistä, hyvistä käytännöistä ja organisaatiosta.

3 SEIKKAILUKASVATUS, OPPIKIRJA JA TUOTEKEHITYS

3.1 Tuotekehitystoiminta

Miksi kaupalliset yritykset ovat olemassa? Pohdita pitää aloittaa siitä, mitä asiakas haluaa ostaa? Organisaatio ei voi ajatella, mitä me haluamme myydä. Asiakkaan todellisuus, hänen tilanteensa, tarpeensa ja toimintansa, määrittää sitä, mitä hän ostaa. Näin pohjimmiltaan asiakas määrittää organisaation. Asiakkaan ostama tuote ei ole koskaan vain tuote. Se on hyödyke, joka tekee jotain asiakkaan hyödyksi. Asiakas määrittää itse sen, minkä hän kokee hyötynä. Asian tai palvelun hinta määräytyy myyntihetkellä. Hinnan muodostumisen kannalta ratkaisevaa on se hetki, jolloin asiakas tekee ostopäätöksen. Ratkaisevaa on se, minkä arvoisena asiakas ostamaansa tuotetta tai palvelua pitää. Yrityksen kannalta tärkeää on saada tuotteen hinnoittelu vastaamaan asiakkaan kokemaan hyötyä. Tuote ei saa olla liian kallis eikä myöskään liian halpa. (Lindroos & Lovhivesi 2010, 17-19.)

Tuotteella kilpaileminen on yleisin strategia. Kilpailuedun on oltava olennainen ja sellainen, että kilpailijat eivät voi tehdä sitä tyhjäksi omilla toimillaan. Asiakkaan kannalta tuote on hyödyke. Hän ei osta sitä fyysisen rakenteen takia, vaan tyydyttääkseen tiettyjä arvostusta ja käyttötarkoitusta tai saavuttaakseen taloudellista hyötyä. Asiakkaan tarpeet muuttuvat jatkuvasti. Tuotekehityksen pitää löytää sellainen kompromissi, jossa tuote tyydyttää asiakkaan tarpeen ja on tuotantokustannuksiltaan siedettävä. (Hietikko 2008, 27.)

Innovaatioprosessista on useita erilaisia malleja ja kuvauksia. Aiemmin puhuttiin tuotekehitysprosessista. Nykykäsityksen mukaan tuotekehitystä ei voida pitää erillisenä prosessina. Voidaan paremmin puhua innovaatiotoiminnasta. (Hietikko 2008, 41.)

Paljon käytetty tuotekehityksen prosessimalli sisältää seuraavat vaiheet:

1. Tarpeen tunnistaminen
2. Ongelman määrittely
3. Synteesi
4. Analyysi
5. Optimointi
6. Arviointi

Tarpeen tunnistaminen voi syntyä esimerkiksi markkinoiden palautteesta tai uudesta teknologiasta. Ongelman määrittelyssä asetetaan tavoitteet ja määritellään tuotteen raja-arvot. Synteesi sisältää luovan työn vaiheen, jossa ongelmaa ratkaistaan. Analyysivaiheessa kehitettävää tuotetta analysoidaan. Jos siinä huomataan ylittämättömiä ongelmia, joudutaan palaamaan takaisin synteesiin. Kirjailijan tulisi käyttää aikaa kirja kehittelyyn. Tämä tarkoittaa käsikirjoituksen muokkaamista kommentointia ja uudelleen muokkausta. Optimointivaiheessa hiotaan yksityiskohtia ja tuote saa näin lopullisen muotonsa. Arvioinnissa tarkastellaan kriittisesti lopputulosta ja tuotteen kykyä täyttää ensimmäisessä vaiheessa tunnistettu tarve. Ennen kustannuspäätöstä on suositeltavaa käyttää asiantuntijoita idean ja sisällön soveltuvuuden tarkistamiseen. (Hietikko 2008, 41 ja Syrjälä 2008, 14.)

Kirjan kirjoitusprosessissa tämä tarkoittaisi ensin havaintoa siitä, että jostain tietystä aiheesta tarvitaan kirja. Ongelman määrittelyvaiheessa kirjan sisältöä rajataan ja pohditaan, mihin kysymyksiin halutaan paneutua. Selvitetään minkä muotoinen kirjasta tulee ja kenelle se suunnataan. Synteesivaiheessa työstehtään käsikirjoitusta. Analyysivaiheessa käsikirjoitusta kommentoivat eri asiantuntijat, jotta mahdolliset asiavirheet saadaan korjattua. Optimointivaiheessa käsikirjoitusta muokataan kustannustoimittajan ja taittajan toimesta.

Kirjan muotoilu tapahtuu yleensä kirjatuantoprosessin loppuvaiheessa. Tietokirjoissa muotoilu on otettava huomioon jo sisältöä rakennettaessa. Kaunokirjallisuudessa muoto rakennetaan vasta sitten, kun teksti on valmis. Muotoilun tehtävä on tarjota kirja lukijalle kiinnostavana pakettina. (Ikonen 2012, 18.)

Arvioinnissa tarkastellaan lähes lopullista tuotetta ja tehdään siihen viimeiset muutokset ennen painoprosessia. Kirjan valmistuttua alkaa sen markkinointi ja myynti.

3.2 Kirja tuotteena

Uusi kirja on kuin seikkailu. Hyvä kirja vie lukijan ulottuvuuksiin, joita hän ei osannut aavistaa kirjaa avatessaan. Kirja on sekä sisällöllinen että muodollinen käsite. Kirja voidaan määritellä useilla tavoilla näkökulmasta ja tilanteesta riippuen ja silti määritelmät voivat olla riittämättömiä. Kirjaa on hankalaa määritellä täsmällisen tyhjentävästi. Kirja on inhimillisen tiedon varasto, joka kannettavan esineen muodossa pitää sisällään informaation välittämiseen tarkoitettuja merkijärjestelmiä. Perinteisessä kirjan määrittelyssä nojataan sen painettuun fyysiseen olomuotoon. Kirjaa kuvaillaan usein säiliöksi tai kuljetusastiaksi. Tällöin kirja on eräänlainen muodon kategoria. Kirjan täsmällinen määritteleminen on vaikeaa, koska sillä ei ole yhtä selkeää identiteettiä ajatusten ja sanojen siirto- ja tallennuskeinona. Tässä suhteessa siinä on paljon samoja piirteitä, kuin mitä seikkailussa. Kirja on jotain, johon voi luoda henkilökohtaisen suhteen ja jonka voi omistaa. (Ikonen 2012, 12 ja 26 Markkanen 2012, 9.)

Ennen kirjoja tieto kulki paljon suullisessa muodossa. Kirja mahdollisti laajempien ihmisryhmien pääsyn tietoon. Näin ollen niistä voidaan ajatella, että ne säilyttävät ja vievät kulttuuriamme eteenpäin. Lukemisen kautta on mahdollista saada tietoa jostain sellaisesta, mistä lukijalla ei ole omakohtaista kokemusta. Tämä johtaa tiedon kumuloitumiseen. Kirjat ovat tietopankkeja ihmisyyteen. Tieto ei ole vain määrällistä. Tieto on kaikkea inhimilliseen elämään liittyvää. (Syrjälä 2008, 9 ja Ikonen 2012, 12.) Kirja on samalla kertaa sekä immateriaalinen symboli ja konkreettinen esine (Ikonen 2012, 15).

Kirja on graafinen muoto tekijän luomasta sisällöstä. Lukija ei tulkitse tekijän luomaa sisältöä vaan oikeastaan kirjan sivuille luotua graafista esitystä sisällöstä. Sisältö on kirjan ydin, mutta kirja ei muodostu pelkästään siitä. Kirja on kokonaisuus, joka muodostuu erilaisista ja eritasoisista elementeistä, jotka yhdes-

sä muodostavat kirjan, viestinnän välineen. (Ikonen 2012, 16). Suurin osa kirjan muotoon liittyvistä tavoista ja käytännöistä on kehittynyt palvelemaan kirjan käytettävyyttä ja tiedon hakua. Kirjan perinteinen koodeksi-muoto on periaatteessa keksitty 200-luvulla. Nykyisin sanalla kirja voidaan tarkoittaa enemmän sen jäsenneyttä sisältökokonaisuutta ja vähemmän sen fyysistä muotoa (Ikonen 2012, 18 ja Markkanen 2012, 9.)

Kirjat voidaan jakaa sisällön perusteella kahteen ryhmään muodottomaan ja määrättyyn sisältöön. Kaunokirjallisuus kuuluu muodottomaan ryhmään. Siinä viestin merkitys ja sisältö ei muutu vaikka ulkoasua muokattaisiin. Tietokirjallisuus kuuluu määrättyyn sisältöön. Siinä kirjan sisältö on riippuvainen muodosta, jossa tieto on esitetty sivulla. Tällöin sivulla on visuaalista sisältöä tekstin lisäksi. Kirja rakentuu suhteessa sivuun ja on riippuvainen sivun rajoitteista. Kaunokirjallisessa kirjassa sivuilla ei ole niin paljon väliä. (Ikonen 2012, 20.) Tulevaisuudessa kirja ei todennäköisesti enää edusta lukijoilleen itseisarvoa, vaan merkittäväksi arvotekijäksi nousee itse kirjan sisältö (Markkanen 2012, 9.)

Kirjasta voidaan erottaa erilaisia rakenteellisia tasoja. Tällaisia tasoja ovat meta-taso, joka käsittää kirjan fyysisen muodon, graafisen ulkoasun sekä sisällön. Makrotaso käsittää taitetun aukeaman. Mikrotaso keskittyy tarkastelemaan yksityiskohtia, graafisten objektien visuaalisia piirteitä. Näiden lisäksi on sisältötasosta, joka on tekijän luoma sisältö. Sisällön metatason muodostavat kirjan rakenteet, jotka eivät suoraan liity sisältöön. Nämä rakenteet toimivat sisällön välittäjinä. Ne ovat lukijan löydettävissä, mutta eivät kuulu tarinalliseen sisältöön. Kirjan sivunumerointi on yksi tärkeimmistä metatason rakenteista. Se helpottaa yhdessä sisällysluettelon kanssa navigointia kirjassa. (Ikonen 2012, 21 ja 23.)

Hankkeen tavoitteena oli luoda oppikirja seikkailukasvatuksesta. Oppikirja on oppimista varten luotu tuote. Oppikirjan sisältö vaikuttaa sen ulkoasuun ja rakenteeseen. Oppikirjassa pyritään selkeään rakenteeseen. Kirjasta löytyy sisällysluettelo, johdanto, teoriaa, tehtäviä, hakemisto, lähteet ja liitteet. Teoriaosuus jaetaan erilaisiksi kokonaisuuksiksi, joita kutsutaan luvuiksi. Sisällysluettelo ja hakemisto ovat tärkeitä käytettävyyden kannalta, koska ne helpottavat kirjan käyttöä ja mahdollistavat oppimisen jäsentämistä. Oppikirjasta löytää nopeasti

asioita, kun rakenne on hiottu selkeäksi. Kappaleet voivat sisältää erilaisia tasoja ja kuvitusta tekstiä selkeyttämään. Hyvin suunniteltu rakenne auttaa lukijaa jäsentämään kirjan sisältöä. Hyvä sisällysluettelo on oppimisen tuki. (Aho 2007, 4.)

Kohderyhmän tunteminen on tärkeää, koska sisältö ja ulkoasu tulisi toteuttaa eri tavoin kohderyhmästä riippuen. Kohderyhmän osaamista ei tulisi pitää itsestään selvyytenä, mutta sitä ei myöskään saa aliarvioida. Hyvä taitto on selkeää ja auttaa lukijaa sisällön lukemisessa. Taiton tyylin tulisi syntyä aiheen ja sisällön pohjalta, koska muuten taitto ei edistä lukijan oppimista. Useita tasoja ja elementtejä sisältävän kirjan ulkoasuun on kiinnitettävä huomiota. Ilman huolellista ulkoasun suunnittelua kirjasta voi tulla sekava. (Aho 2007, 7-8 ja Syrjälä 2008, 15.) Seikkailukasvatuskirjan kohderyhmää ovat henkilöt, jotka ovat kiinnostuneita käyttämään seikkailua kasvatuksen välineenä. He voivat esimerkiksi olla jonkin ammattialan edustajia, opiskelijoita, opettajia ja yrittäjiä. Heille on tärkeää toimintojen perustelu sekä käytännön esimerkit.

Kuvalla on viisi päätehtävää. Symbolinen kuva toimii vertauskuvana. Kuva toimii huomion ohjaajana. Kuvan dokumentoiva tehtävä on havainnollistaa tekstiä. Orientoiva tehtävä selventää ja täydentää tekstiä. Esteettisessä tehtävässä kuvan tehtävä on miellyttää lukijaa (Pekkola 2009, 9.)

Kuva kilpailee sivulla aina muiden elementtien kanssa. Kuvat vaikuttavat meidän tapamme jäsentää kirjan sisältöä. Kuvia käsitellään oikealla aivopuoliskolla ja usein vasta tämän jälkeen tekstiä vasemmalla aivopuoliskolla. Kuvan teho perustuu siihen, että se ei vaadi vastaanottajalta niin paljon aktiivisuutta kuin luettu teksti. Kuvan tarkoitus on välittää sanomaa. Kuvan avulla voidaan jäsentää sellaisia asioita, joiden kuvailu tekstissä on vaikeaa. Toisaalta kuvien sisältämien merkitysten muodostumismekanismit jäävät lukijalta piiloon. Kuvalla voidaan helposti osoittaa erilaisia suhteita asioiden välillä. Kuvitusta mietittäessä voidaan miettiä vanhaa sananlaskua: ”Kuva kertoo enemmän mitä tuhat sanaa.” Kuva ilman tarkoitusta ja viestiä sekoittaa lukijaa. Kuvan visuaalinen lukutaito on opittu jo lapsena ja se liittyy helposti osaksi verbaalia oppimista (Aho 2007, 16 ja Saukonpää 2006, 3.) Kuvaa käytettäessä kielellinen tuki auttaa saavutta-

maan merkityksen yksiselitteisyyden eli se, että kuvan sisältöä selitetään tekstissä. Kuvien sijoitteluun tulee kiinnittää erityistä huomiota, koska ne vaikuttavat luettavuuteen ja sisällön ymmärtämiseen. Jos teksti ja kuvat liittyvät oleellisesti toisiinsa niin ne tulisi sijoittaa tiiviisti toistensa yhteyteen. Länsimaisessa kulttuurissa lukija alkaa luontevasti silmäillä sivua vasemmalta ja ylhäältä, joten tärkeät asiat tulisi sijoittaa vasempaan laitaan ja ylös. (Pekkola 2009, 7).

Kirjan typografia on sitä miltä teksti näyttää. Hyvin suunniteltua typografiaa ei huomaa, mutta huonosti toteutettu typografia häiritsee lukemista. Oppikirjan typografian tulisi olla helposti luettavaa ja mielenkiintoa herättävää. (Aho 2007, 9-10.)

Tärkein typografinen valinta on otsikoissa ja leipätekstissä käytettävät kirjasintyypit. Mikäli ne valitaan väärin, kirjan luettavuus on huono ja antaa lukijalle ikävän lukukokemuksen. Huonon kirjasin valinnan takia oppiminen ja lukeminen on vaikeampaa, koska se vaatii lukijalta enemmän energiaa. Oikein valittu kirjasintyyppi auttaa lukijaa hahmottamaan paremmin tekstiä. Hyväksi havaittuja kirjasintyyppiä leipätekstiin ovat esimerkiksi Times New Roman ja Garamond. Nämä ovat päätteellisiä kirjaimia. Päätteellisyys näkyy kirjainten yksityiskohdissa. Huono leipätekstin kirjasintyyppi on esimerkiksi Arial, kuten tässä opinnäytetyössä on käytössä. Arial on suosittu sen selkeyden takia. (Aho 2007, 11-13.)

Yleisin leipätekstin koko on 8-12 pistettä. Tässä työssä tekstin koko leipätekstissä on 12 pistettä. Kokeneet painajat käyttävät painotöissä yleensä kahta eri kirjasintyyppiä. Kohtuullisen ilmava teksti houkuttelee lukijaa lukemaan. Liian pieni rivinväli vaikeuttaa lukemista. Paras tekstin väri valkoisella paperilla on musta. Se antaa parhaan kontrastin. Hyvä kontrasti helpottaa lukemista. (Aho 2007, 14.)

Oleellinen osa itse kirjaa on sen kansi. Sen avulla kirjaa markkinoidaan. Kansi on se osa, jonka lukija näkee ensin. Kannen perusteella tehdään usein ostopäätös. Onnistunut kansi herättää lukijan mielenkiinnon kirjaa kohtaan ja vastavasti epäonnistunut kansi voi pilata kirjan myynnin, vaikka sisältö olisi kuinka hyvä (Osolanus 2011, 9 ja Syrjälä 2008, 15.)

3.3 Kirjallisuus ja rajaukset

Systemoidun kirjallisuuskatsauksen tekniikan mukaisesti aloitetaan siitä, että määritellään aihepiiri ja tämän jälkeen määritellään hyväksymis- ja poissulkukriteerit (Metsämuuronen 2009, 47.)

Aihepiirin rajauksena olen käyttänyt kolmea kirjan osa-aluetta: ensimmäinen on seikkailuun liittyvä teoretieto, toinen on ohjaamiseen liittyvät julkaisut ja kolmantena on seikkailukasvatusorganisaatioihin liittyvät julkaisut. Hyväksymiskriteerinä on ollut kirjan edustavuus eli joko se on ainoa laatuaan, kuten jotkin suomalaiset teokset tai se on kansainvälisesti laajalle levinnyt teos. Lisäkriteerinä on ollut se, että kirjoittajan pitää edustaa asiantuntijuutta kirjoittamastaan aiheesta.

Seikkailukasvatuksesta oleva suomenkielinen kirjallisuus on pääosin suhteellisen vanhaa. Osa kirjoituksista on 80-luvulta ja suurin osa on 90-luvulta. Kirjallisuudessa näkyy kielen muuttuminen, joitain ilmaisuja ja sanoja, joita on käytetty silloin, ei juurikaan enää käytetä. Suomenkielisessä kirjoituksessa on lisäksi ilmiö, jossa kaikki lainaavat suoraan tai välikäsiä kautta Matti Telemäkeä, joka on toiminut Oulun yliopiston kasvatustieteen laitoksella. Hän on tuottanut merkittävän osan varhaisesta suomenkielisestä materiaalista. Tämä on yksi syy siihen, että kirjaan on valikoitunut lähteiksi melko vanhoja lähteitä. Ne ovat edelleen edustavia ja joissain tapauksissa ainutlaatuisia.

Englanninkielistä kirjallisuutta löytyy enemmän. Kirjaan olen valinnut sellaista kirjallisuutta, joka on kansainvälisesti tunnustettujen ja arvostettujen kirjoittajien kirjoittamaa. Esimerkkinä tällaisesta kirjoittajasta on Tohtori Simon Priest, joka on toiminut seikkailukasvatuksen professorina Brockin yliopistossa Kanadassa (Priest & Gass 2005, 327). Englanninkielinen materiaali on pääosin tuoreempaa kuin suomenkielinen materiaali. Termit ovat paremmin määriteltäviä ja selkeämin vakiintuneita.

Sanojen määrittelyssä kirjassa on jouduttu jonkin verran soveltamaan, koska joillekin englanninkielisille sanoille ei löydy tarpeeksi vakiintuneita ilmaisuja suomeksi. Suomeksi käytetään lisäksi sellaisia sanoja, joita ei englannin kieles-

tä löydy ollenkaan, joten niiden sanojen liittäminen englanninkieliseen kirjallisuuteen on vaikeaa, koska en voi tietää varmasti mitä englanninkielistä vivahdetta sanalla on tarkoitettu, koska suoraa käännöstä ei ole tai suora käännös viittaa johonkin ihan muuhun. Kattavan terminologian määrittely vaatisi todennäköisesti saksan-, ruotsin- ja englanninkielisen kirjallisuuden käyttämistä lähdemateriaalina. Tämä voisi olla toisen kehittämisprojektin aihe, jollekin kielitaitoiselle seikkailuihmiselle. Teoriaa kuvaavien sanojen käyttämisessä olen pyrkinyt siihen, että sama sana tai määrittely löytyy useammasta englanninkielisestä lähteestä, vaikka viittauksissa on mainittu vain yksi lähde.

Olen rajannut seikkailukasvatuksen historian pois kirjasta, koska siitä on jo suomenkielisiä kirjoituksia. Seikkailukasvatuksen historiassa on lisäksi niin paljon merkittäviä tapahtumia, että sitä on vaikeaa kuvata lyhyesti ilman, että jättää jotain todella merkittävää pois. Historiasta voisi kirjoittaa kokonaan oman kirjan.

Kirja ei ole harjoitekäsikirja. Siinä ei selitetä kaikkia yleisiä harjoitteita sillä tarkkuudella, että niitä voisi ohjaaja ohjata kirjan tietojen pohjalta. Tätä tarkoitusta varten on olemassa useita harjoitekäsikirjoja. Kirja käsittelee enemmän laajempia ilmiöitä kuin yksittäiset harjoitteet. Harjoitteita käytetään esimerkkeinä ja malleiksi on valittu sellaisia harjoitteita, jotka ovat helppoja löytää harjoitekäsikirjoista.

Kirjan lähteiden arviointi

Tämän kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena on tarkastella kirjan sisällöllisiä lähteitä sekä perustella niiden valintaa.

Cavén Sini ja Piha Jorma, Seikkailutoiminta Käytöshäiriöisten Lasten Psykiatriassa Hoidossa, Sosiaali- ja Terveysministeriön Selvityksiä 1995:3, Helsinki 1995. Tämä julkaisu on kohtuullisen vanha, mutta sen havainnot ja oivallukset ovat mielestäni edelleen ajankohtaisia (Cavén ja Piha 1995.)

Karppinen Seppo, Seikkailullinen vuosi haastavassa luokassa. Etnografinen toimintatutkimus seikkailu- ja elämyspedagogiikasta. Oulun yliopisto 2005.

Karppisella on paljon hyödyllistä asiaa sanottavana seikkailusta ja elämyspedagogiasta. Tutkimus keskittyy kouluympäristöön.

Karppinen J.A. & Latomaa Timo (toim.), *Seikkaillen Elämyksissä*, Juvenes Print, Tampere 2007. Suomenkielisen seikkailukasvatuksen perusteoksia, jossa on artikkeleita useasta näkökulmasta.

Kuluttajavirasto, KULUTTAJAVIRASTON OHJEET OHJELMAPALVELUIDEN TURVALLISUUDEN EDISTÄMISEKSI, Kuluttajaviraston julkaisusarja 9/2003. Tämä kuuluu kaikkien seikkailu ja elämysalalla toimivien perusteisiin. Vaikka kyseessä ei ole laki, vaan ohje, niin seikkailuohjaajan tulisi ottaa nämä huomioon toiminnassaan. Mikäli hän poikkeaa näistä, niin hänellä tulisi olla hyvät perusteet siihen. Lisäksi tämä on oikeastaan ainut kunnollinen viranomaisohje.

Lehtonen Timo, *Elämän Seikkailu*, Atena Kustannus, Jyväskylä 1998. Tässä kirjassa on artikkeleita eri näkökulmista liittyen elämyspedagogiikkaan ja seikkailuun.

Mortlock Colin, *The Adventure Alternative*, Cicerone Press, 2000. Osa seikkailuohjaajista pitää tätä vanhentuneena, mutta osassa organisaatioita Mortlockin opit ovat edelleen hyvässä käytössä. Teos on klassikko, jota ei voi sivuuttaa. Osa seikkailussa käytetyistä sanonnoista pohjaa Mortlockin ajatteluun ja näiden sanontojen ohittaminen jättäisi selkeän tiedollisen puutteen.

Outward Bound Finland ry., *Outward Bound-ohjaajan käsikirja*. Hyvä kirja ohjaajaksi aikovalle. Antaa kattavan näkemyksen Outward Bound Finland näkökulmasta elämyspedagogiikkaan ja sen ohjaamiseen. Outward Bound on kansainvälisesti merkittävä tekijä elämyspedagogiikassa ja seikkailukasvatuksessa. Heidän näkökulmaa ei voi jättää huomioimatta.

Priest Simon & Gass Michael A., *Effective Leadership in Adventure Programming*, Human Kinetics, 2005. Erittäin perusteellinen kirja, joka sisältää paljon perusteltua asiaa. Kirjoittajat ovat alan huippua. Simon Priest on julkaissut todella paljon korkeatasoisia seikkailukasvatuskirjoja uransa aikana.

Prouty Dick, Panicucci Jane & Collinson Rufus, Adventure Education, Project Adventure, 2007. Hyvin perusteltua asiaa ja hyvät kirjoittajat. Kirja on laajasti saatavilla ja laajalle levinnyt.

Raynolds John, Lodato Ashley, Gordon Ropert, Blair-Smith Caroline, Welsh Joan ja Gerzon Mark, Leadership the Outward Bound Way, The Mountaineers Books, 2007. Antaa käsityksen siitä, mitkä ovat Outward Boundin ohjaajan tehtävät.

Räty Kimmo, Elämyspedagoginen ohjaaminen, Outward Bound Finland ry, Tampere 2011. Tuore julkaisu, joka pohtii Outward Bound Finlandin elämyspedagogista näkemystä ja ohjausta Suomessa. Kirja on ainutlaatuinen.

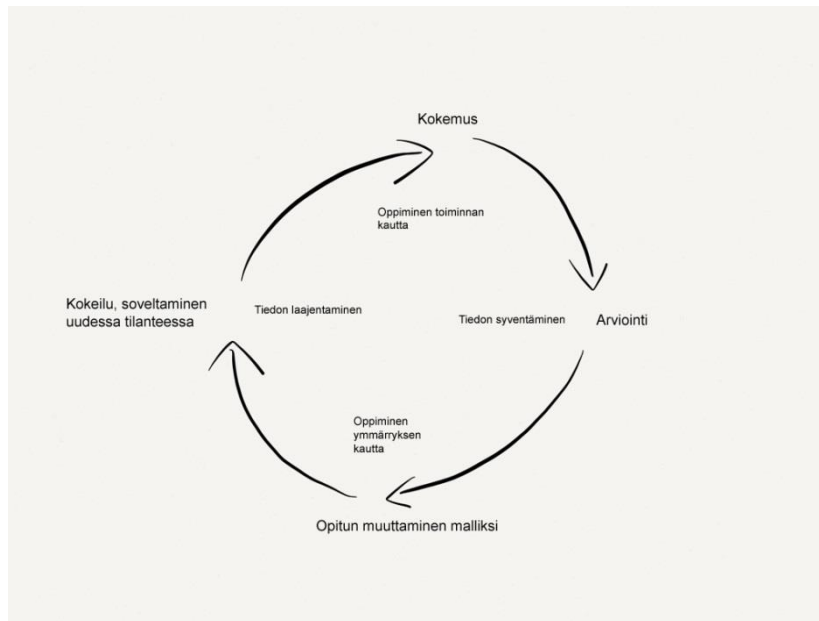
Stremba Bob & Bisson Christian A, Teaching Adventure Education Theory, Human Kinetics, 2009. Hyvin perusteltu ja tieteellinen julkaisu seikkailukasvatuksen opettamisesta.

3.4 Seikkailun ja kasvatuksen käsitteitä

Seikkailu

Kanadalainen professori Simon Priest määrittelee seikkailuksi minkä tahansa kokemuksen, joka johtaa epävarmaan lopputulokseen. Seikkailun tulee pohjautua vapaaehtoisuuteen ja omaan valintaan (Lehtonen 1998, 19.) Tosin kaikki tosielämän seikkailut eivät noudata tätä vaatimusta. Ihminen vain tempaistaan mukaan ja hänen tulee selviytyä parhaansa mukaan. Ihmisen vapaa-ajan tarvoon, seikkailu on enemmänkin mielenlaatu, se on vapaasti valittava ja sisäisesti motivoiva (Lehtonen 1998, 19).

Kokemuksellinen oppiminen



Kuvio 1. kokemuksellinen oppiminen. (Ojala 2000, 171).

Kolb esitteli 1984 laajasti kopioidun ja hyväksytyn mallin kokemuksellisen oppimisen kehästä. Kehä haastaa meitä luomaan jotakin uutta kokemuksistamme. Se on helpommin sanottu kuin tehty, mutta idea on hyvin yksinkertainen. Kokemuksellinen oppiminen vie enemmän aikaa kuin perinteinen luentotyyppinen opetus, mutta oppimiskokemus opiskelijalle voi olla monin kerroin palkitsevampi (Stremba & Bisson 2009, 12.)

Kaikki seuraavat pedagogiikat nojaavat kokemukselliseen oppimiseen. Lyhyesti kuvattuna se on tekemällä oppimista reflektoiden. Paras tapa oppia ongelmanratkaisua ei ole lukea siitä kirjasta, vaan aktiivisesti harjoittelemalla oppia ongelmanratkaisua käytännössä (Priest & Gass 2005, 16-17.) Kokemuksellinen oppiminen sisältää Suomessa tunnetut termit elämyspedagogiikka ja seikkailukasvatus (Räisänen 2007, 14.)

Sosiaalipedagogiikka

Sosiaalipedagogiikassa tarkastellaan yksilön kasvun sosiaalista luonnetta. Ihminen on lähtökohtaisesti sosiaalinen olento. Sosiaalipedagogiikka yhdistää kasvatustieteen ja yhteiskuntatieteen näkökulmaa. Sosiaalipedagogisessa ajattelussa asetetaan painopiste yksilön tai ryhmän kokonaistilanteen tarkasteluun. Ihmisarvoa vaaliva sosiaalipedagoginen toiminta rakentuu Paulo Freiden ajatuksia mukaillen osallistujien välisestä autenttisesta dialogista. Sosiaalipedagogia on samalla kertaa sekä ajattelua että toimintaa. Seikkailu- ja elämyseskeiset toimintamuodot soveltuvat hyvin pyrkimyksiin tukea syrjäytymisvaarassa olevien tai syrjäytyneiden ihmisten kasvua oman elämänsä hallintaan sekä aktiivimaan heitä yhteiskunnalliseen toimintaan. Elämys- ja seikkailukasvatusta voidaan pitää yhtenä sosiaalipedagogiikan menetelmänä. (Lehtonen 1998, 156-157 ja 164-165.)

Sosiaalipedagogiikan yksi keskeinen oivallus on, että yhteisössä piilee suuri kasvatuksellinen voima. Freireläinen sosiaalipedagogiikka perustuu ihmisen omaan osallistumiseen, dialogiin ja päätöksen tekoon. (Lehmikangas 2009, 19.)

Elämyspedagogiikka

Matti Telemäki oli ensimmäisiä elämyspedagogiikan määrittelijöitä Suomessa. Tässä toiminnassa korostetaan henkilökohtaisia kasvuprosesseja, mutta nähdään, että oppimista tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa haasteita ja elämyksiä kohdatessa. (Lehtonen 1998, 19-21.)

On kohtuullisen helppoa sanoa, mitä yksilön kehittymistä tukeva elämyspedagogiikka on. Se on asennoitumista ja kokemista rohkaisevaa ja tukevaa, jossa ihminen tuntee iloa minkä tahansa itselleen tärkeän asian tunnistamisesta, ja haluaa toteuttaa elämäänsä sen suunnassa. (Karppinen & Latomaa 2007, 61.)

Ulkoilmapedagogiikka

Ulkoilmapedagogiikka noudattelee elämyspedagogiikan periaatteita, mutta oppimisympäristö on luonto. Ulkoilmapedagogiikkaan on liitetty suhde neljään asiaan. Nämä ulottuvuudet ovat ihmissuhdetaidot, sisäisen minän taidot, suhde ekosysteemiin ja suhde ympäristöön. (Priest & Gass 2005, 17.)

Ympäristökasvatus

Tämä on yksi ulkoilmakasvatuksen alalaji. Ympäristökasvatuksessa keskitytään ekosysteemi- ja ympäristösuhteeseen. (Priest & Gass 2005, 17.) Ympäristökasvatuksen tavoitteena ovat osallisuus, voimaantuminen, herkkyyden, tietoisuus ja tieto sekä vastuullisuus kestävästä kehityksestä ja luonnosta. (Karppinen 2005, 28).

Seikkailukasvatus

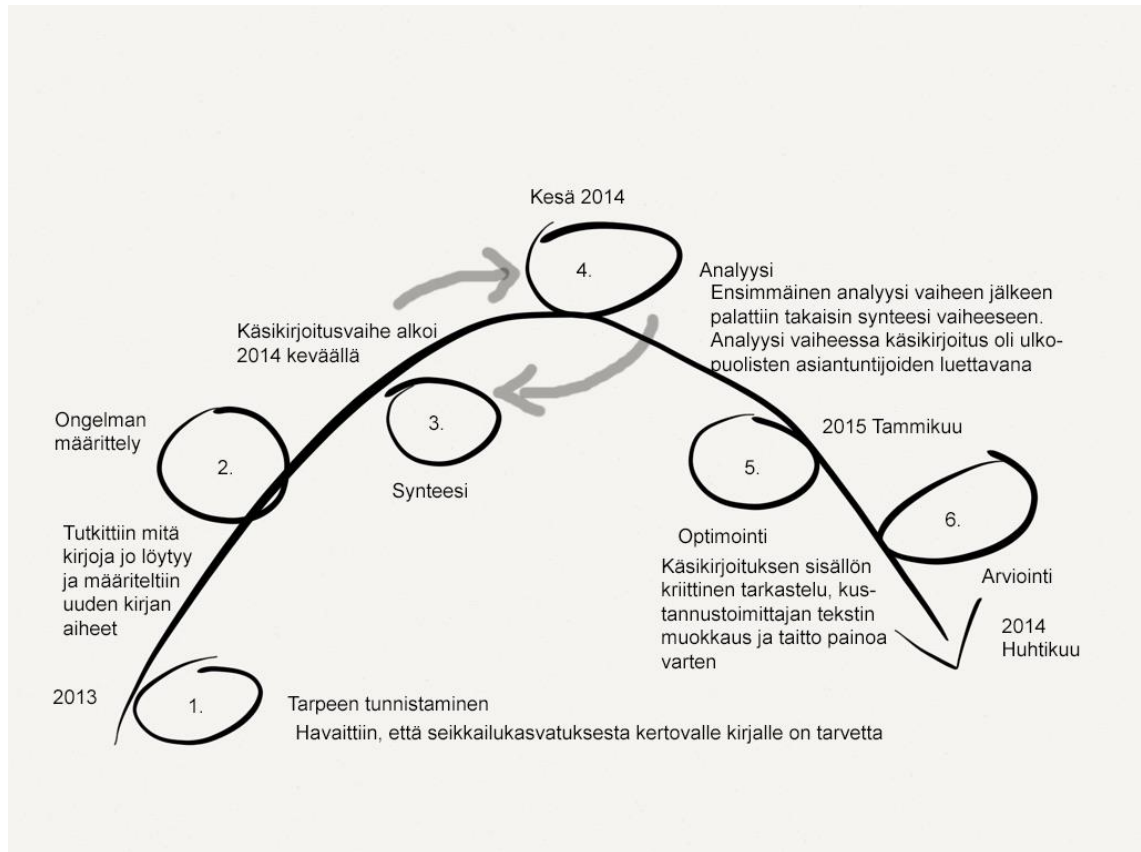
Seikkailukasvatus katsotaan yhdeksi ulkoilmapedagogiikan alalajiksi. Seikkailukasvatuksessa keskitytään ihmissuhteiden ja sisäisen minän ulottuvuuksiin. Seikkailukasvatuksessa käytetään seikkailulajeja, joiden tarkoitus on tarjota yksilölle tai ryhmälle haasteita ratkaistavaksi. Jotta kokemus täyttää seikkailun kriteerin, pitää lopputuloksen olla epävarma. Tämä olosuhde voi muodostua erilaisin tavoin. Esimerkiksi tietoa määrätyn ongelman ratkaisuun puuttuu tai retkelle lähdettäessä ei tiedetä, onko osallistujilla riittävät taidot tai kunto selviytyä retkestä. Sää voi olla epävarmuustekijä, joka tekee lopputuloksesta epävarman. (Priest & Gass 2005, 17-18.)

Outi Linnossuon mukaan seikkailukasvatuksessa korostetaan sitä, että opitaan kantamaan vastuuta. Tarkoituksena on kasvattaa ihmistä etsimään elämäänsä vapautta vastuuntunnon kautta. Seikkailukasvatus lähtee yhteistoiminnallisuudesta, joka puolestaan lähtee yksilön ja ryhmän tarpeista. (Linnossuo 2007, 204–205)

Karppisen mukaan seikkailukasvatukseen kuuluu prosessilähtöisyys. Oppiminen tulkitaan prosessiksi, jossa yksilölliset ja yhteisölliset toiminnot vahvistavat toivottavaa emotionaalista, sosiaalista ja tiedollista kehitystä. Yhteisessä oppimisessa korostuu yksilön vastuu, ryhmän vastuu ja tehtävien jakaminen. Taustalla on sosiaalipedagoginen näkemys, jonka mukaan ihminen on aktiivinen ja sisältä ohjautuva ja hänen oppimiseensa on sosiaalisella yhteisöllä huomattava merkitys. (Karppinen 2005, 37.)

4 HANKKEEN TOTEUTUS

4.1 Hankkeen kokonaisuuden kuvaus tuotekehitysprosessina



Kuvio 2. Hankekaavio

Kirjaprojekti alkoi ensimmäisessä kohdassa siitä, että tunnistettiin tarve. Idea kirjasta ei syntynyt sattumalta vaan eräänlaisia ituja siitä on ollut Aavaksen sisällä jo pidemmän aikaan. 2013 syksyllä ajankohta tuntui olevan oikea hankkeelle. Pohdintoihin osallistui koko Koulutustalo Aavas Oy:n hallitus.

Toisessa vaiheessa määriteltiin tarkemmin, millaisesta kirjasta olisi kyse. Tässä vaiheessa tutustuttiin olemassa oleviin suomenkielisiin kirjoihin. Tiedonkeräysvaiheen alussa kävi ilmeiseksi, että ideasta voisi tulla jotain. Asia päätettiin virallisesti yhtiön hallituksen kokouksessa. Tiedon keräys jatkui vielä pitkään käsikir-

joitusta työstettäessä. Tässä vaiheessa tärkeitä ihmisiä olivat Miska Keskinen ja Timo Sjöblom Koulutustalo Aavaksen hallituksesta.

Kolmannessa eli synteesivaiheessa alkoi kirjan käsikirjoittaminen. Ensimmäisestä versiota käsikirjoituksesta työstettiin kevät 2014.

Neljännessä vaiheessa käsikirjoitus lähetettiin arvioitavaksi. Useat ulkopuoliset arvioijat ottivat kantaa käsikirjoitukseen kesällä 2014. Tämän jälkeen synteesi jatkui ja käsikirjoituksen kehittämistä jatkettiin saadun palautteen pohjalta. Uusi arviointi vaihe alkoi joulukuussa 2014 ja se jatkui tammikuun 2015 loppuun. Tähän arviointiin osallistui lähinnä ihmisiä yrityksen sisältä. Erityinen rooli oli mentorilla.

Viides vaihe oli tuotteen optimointi markkinoita varten. Käsikirjoituksen muokkauksen teki kustannustoimittaja Riikka Hälikkä. Tämän jälkeen palattiin vielä kerran arviointi vaiheeseen ja tehtiin viimeiset korjaukset. Käsikirjoituksen on tarkoitus siirtyä taittoon ja visuaalisen ilmeen muokkaukseen toukokuussa 2015.

Kuudes vaihe tuotekehityksessä on arviointi. Arviointi ei ehtinyt mukaan tämän kehityshankkeen kuvaukseen, koska kirja on vasta menossa painoon ja valmis-ta tuotetta ei vielä ole olemassa.

4.2 Hankkeen toteutuksen kuvaus ajallisesti

2013 syksy

Käsikirjoitus ei edistynyt syksyn aikana juuri yhtään. Suurin osa työstä tehtiin teoriapohjan ja kirjallisuuden parissa. Tänä aikana oli jonkin verran keskusteluja eri ihmisten kanssa ideoista ja aiheista.

2014 Kevät

Käsikirjoitusta työstettiin varsinkin maaliskuussa aktiivisesti. Ensimmäinen versio käsikirjoituksesta lähetettiin arvioitavaksi ja kommentoitavaksi huhtikuussa neljälle henkilölle. Kaksi heistä oli firman sisältä ja kaksi yrityksen ulkopuolelta. Kaikilla arvioijilla on kokemusta sekä seikkailusta, seikkailukasvatuksesta

että kasvatuksesta. Keväällä käsikirjoitusta kommentoivat Mika Tenetz ja Kirsi Heiskanen. Keskusteluseminaarin aika sovittiin elokuulle.

Kevään palautteesta nousi esiin seuraavia huomioita. Teoriaosuus kirjassa oli liian ohut. Tähän kaivattiin lisää materiaalia. Vastaavasti organisaatio-osa kirjasta koettiin hyväksi. Tähän osuuteen tuli kommentteja, joiden viesti oli se, että nyt tässä on jotain uutta.

Kesä 2014

Kesällä oli käsikirjoituksen toinen lukukierros. Tähän kierrokseen osallistuivat Valtteri Kivelä KOTA ry:stä ja Kimmo Rätty Outward Bound Finland ry:stä. Kivelä sanoi, että teoriaosuus ei ole kovin antoisa ja siitä on Suomessa jo paljon kirjoitettu. Kirjan tärkeimpänä lukuna hän piti ohjaajan toimintaa ja ohjausosaamista. Hän sanoi, että siinä oli uutta asiaa ja hän laajentaisi tätä lukua lisää. Rätty kommentoi teoriaosuuden jääneen hieman ohueksi. Kirjan tärkeimpänä lukuna hän piti organisaation näkökulmaa. Hänen mukaansa muuhun osaan kaivattaisiin lisää sisältöä ja kehotti keskittymään vain organisaation näkökulmaan.

Elokuussa piti olla yhteinen seminaari, jossa oltaisiin käsitelty eri toimijoiden kanssa kirjan sisältöjä. Viimehetken peruutusten vuoksi koko seminaari peruttiin. Tämän sijaan käytiin erillisiä kahden ja kolmen välisiä keskusteluja.

Valtteri Kivelän kanssa käytiin pidempi palautekeskustelu käsikirjoituksen sisällöistä ja hän tarkensi näkökulmiaan käsikirjoitukseen. Hänen mielestään ohjausosaaminen on kirjan tärkein luku. Hän oli hieman huolissaan siitä, että menevätkö kirjan esimerkit liian yksityiskohtaisiksi. Jos joku päättää ilman koulutusta kokeilla, jotain kirjassa kuvattua tilannetta niin tuloksena saattaa olla vaarallinen tilanne. Tämä nosti esiin kysymyksen kirjoittajan ja lukijan vastuusta.

Yhtiön sisäiseen keskustelutilaisuuteen käsikirjoituksesta osallistui mentori Mikka Keskinen ja taiteija Timo Sjöblom. Tässä keskustelussa käytiin läpi palautetta. Todettiin, että palaute on ristiriitaista ja eri tahot haluavat kirjalta erilaisia näkökulmia. Päätettiin jatkaa prosessia nykyisellä käsikirjoitusrungolla. Keskustel-

tiin siitä, ovatko kirjan esimerkit liian yksityiskohtaisia, ohjaavatko ne lukijoita kokeilemaan sellaisia tekniikoita, joita he eivät osaa. Lisäksi puhuttiin jo taitosta ja kirjan ulkonäköön liittyvistä asioista. Kansikuvaa on kesän aikana kuvattu useaan otteeseen ja lisäksi saatiin tarjous National Geographicin kuvaajalta kansikuvaa varten. Kannesta ei tällöin tehty vielä päätöksiä.

Syksy 2014

Syksyn aikana käsikirjoitukseen haettiin uusia sisältöjä ja vanhoihin aiheisiin lisää syvyyttä. Viimeistely vaihe siirtyi eteenpäin. Käsikirjoitukseen lisättiin kiipeily ja sukelluskirjallisuudessa esiintyviä varoituksia tyyliin: ”Älä kokeile tätä, jos et tiedä mitä teet.”

Joulukuu 2014

Käsikirjoitusta muokattiin kohti sen lopullista muotoa. Kokouksissa nostettiin esiin kysymys, että onko tämä riittävän hyvä. Puuttuuko käsikirjoituksesta jotain oleellista? Asiasisältöjä tarkasteltiin kriittisesti. Kirjoittajan kanssa käsikirjoitusta pohtivat mentori ja Kirsi Heiskanen. Käsikirjoitukseen lisättiin useisiin kohtiin varoituksia siitä, että kirjassa esitettyihin tekniikoihin sisältyy riskejä.

Tammikuu 2015

Käsikirjoituksen muokkaamiseen käytettiin huomattava määrä aikaa. Mentori ja kirjoittaja kävivät koko käsikirjoituksen läpi. Käsikirjoituksen oikeinkirjoitusta korjattiin ja sisältöön lisättiin lisää käytännön esimerkkejä. Kirjoitusasua yksinkertaistettiin ja selkeytettiin.

Johdantotekstiä ja päätöstekstiä muokattiin lopulliseen muotoon. Johdantotekstiin lisättiin varoitusosio. Varoitusosioden tarkoituksena olisi herättää lukija miettimään omaa osaamistaan ja näin estää lukijan toteuttamasta sellaisia harjoitteita, joita hän ei osaa ohjata. Varoitustekstit eivät poista sitä mahdollisuutta, että lukija kokeilee käytännössä kirjan esimerkkejä.

Kirjan kansikuvaa ei tässä vaiheessa vielä valittu. Kansikuvaan saatiin joitain tarjouksia, mutta ne eivät mahtuneet budjettiin. National Geographicin kuvaajalla olisi ollut erittäin hyvä kuva kansikuvaksi, mutta neuvottelut hänen kanssaan päättyivät tuloksettomina.

Helmikuu 2015

Käsikirjoituksen muokkaus saatiin valmiiksi. Keskusteltiin taas siitä, että onko sisältö riittävää ja vastaako käsikirjoitus niihin tavoitteisiin joita sille on asetettu. Kysymykseen: ”Puuttuuko käsikirjoituksesta jotain oleellista” ei tässäkään vaiheessa saatu vastausta. Käsikirjoitus lähetettiin kustannustoimittajalle muokattavaksi.

Kevät 2015 kirjan julkaiseminen ja myynti

Kustannustoimittaja muokkasi käsikirjoituksen julkaisua varten valmiiksi. Tämän jälkeen taittaja muotoili tekstin ja muodosti graafisen ulkoasun.

Koko kirjoitusprosessin ajan olen vaihtanut ajatuksia mentorin kanssa. Mentori Miska Keskinen on tutustunut huolella käsikirjoitusprosessin aikana saatuun palautteeseen ja yhdessä olemme pohtineet, mitä muutoksia palautteen seurauksena tehdään. Vaikeinta tässä prosessissa on ollut se, että palaute on ollut ristiriitaista. Joku lukija on pitänyt jostain kirjan osasta ja toinen lukija toisesta. Tästä syystä usein keskustelujen seurauksena ei ole tehty isoja muutoksia, vaan pelkästään hienosäätöä. Käsikirjoituksessa oli tässä vaiheessa 90 sivua A4 koossa olevaa tekstiä.

Huhtikuussa aloitettiin kirjan kannen työstäminen. Kansikuvaksi on useita vaihtoehtoja. Lopullista päätöstä siitä, mitä kuvaa käytetään, ei ole vielä tehty.



Kuva 1. Vedos kirjan kannesta

Vedos ei ole välttämättä lopullinen, mutta työversio toi kirjan hiukan lähemmäksi sen julkaisua. Kirja ei kuitenkaan ehtinyt painoon ennen tämän raportin jättämistä.

5 KIRJAN SISÄLTÖ LYHYESTI

5.1 Kirjan rakenne

Kirja on pyritty rakentamaan loogiseksi siten, että se alkaa teorialla, jossa käsitellään laajasti seikkailuun liittyviä pedagogioita. Toisena pääaiheena on ohjaaminen ja siihen liittyvät taidot. Kolmannen kokonaisuuden muodostaa organisaation näkökulma, johon liittyvät laatu, työjohto- ja turvallisuuskysymykset.

Kirjan sisällysluettelo lyhenneltynä:

Johdanto

1. Teoria seikkailukasvatuksen takana

Käsitteet ja pedagogiat

Seikkailukasvatus (Adventure Education)

Ryhmä ja Ryhmäprosessi

2. Ammatillinen kehittyminen

Miten seikkailuohjaajaksi päästään tai kasvetaan?

Mistä muodostuu seikkailuohjaajan ammattitaito?

Seikkailun ohjaaminen ja reflektointi

3. Organisaatio

Toiminnan laatu

Turvallisuuskulttuuri

Turvallisuusauditointi

Työjohto - pätevyys ja käytännöt

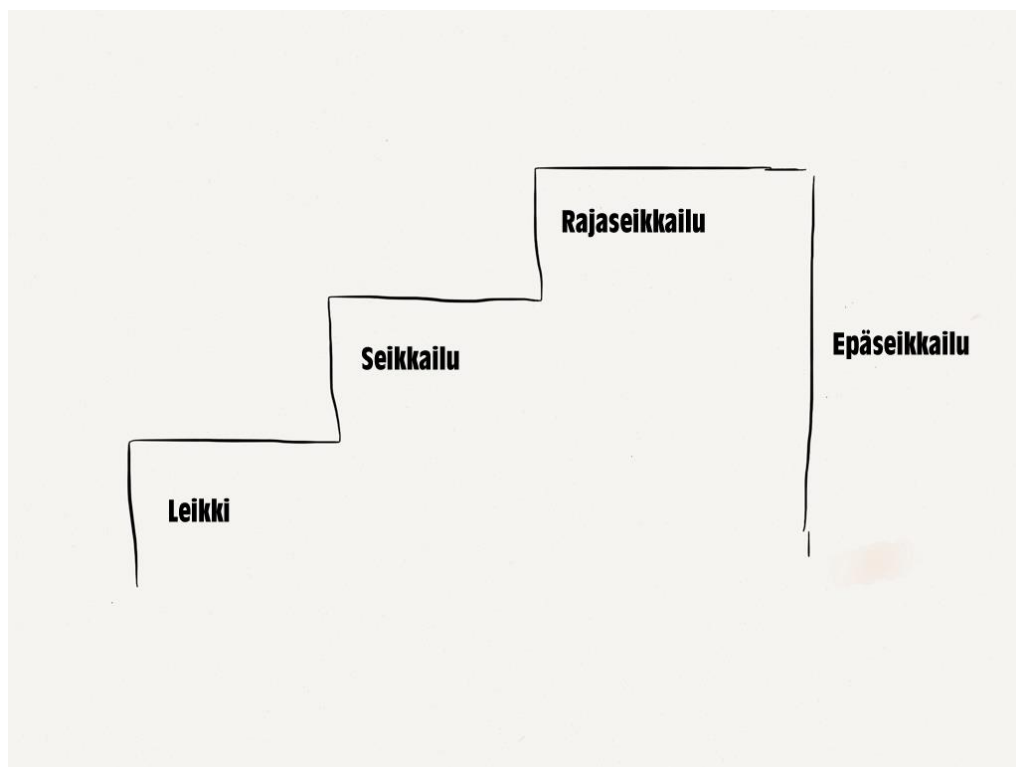
Ohjeistukset

Varusteet

5.2 Teoria-osa

Kirjan ensimmäinen osa käsittelee seikkailukasvatuksen teoriaa. Tässä osassa käydään läpi tärkeimmät käsitteet ja syvennetään seikkailukasvatuksen teoriaa pidemmälle.

Ensimmäisessä pääluvussa asemoidaan seikkailukasvatuksen suhdetta muihin kasvatuksen muotoihin. Itse seikkailukasvatuksen määrittelyyn perehdytään tarkemmin. Pohjana seikkailukasvatuksen määrittelylle käytetään Mortlockin ajatuksia seikkailusta (Mortlock 2000). Hänen esittämänsä määrittelyt ovat koh- tuullisen vanhoja, mutta ne ovat yleisessä käytössä ja varsinkin hänen esittele- mänsä epäseikkailun määrittettä käytetään laajasti.



Kuvio 3. Seikkailun portaat. (Mortlock 2000.)

Kuviossa näkyy seikkailun portaan siten, kun ne Mortlockin mallin mukaisesti usein piirretään.

Tärkeänä osana luvussa on ryhmän käsite ja ryhmän muodostusteoria. Jos seikkailuohjaaja ei ymmärrä miten ryhmän kehittyminen tapahtuu, hänen on vaikea nähdä oman ja ryhmän toiminnan vaikutusta ryhmän kehittämisessä.

Ryhmä

Ryhmälle on useita määrittelyjä, jotka vastaavat hiukan eri tavoin kysymykseen siitä, mikä ryhmä on. Osittain nämä määrittelyt menevät päällekkäin ja täydentävät toisiaan. Ryhmään kuuluu useita henkilöitä, jotka ovat yhteydessä toisiinsa ja jakavat asioita keskenään. Pieneen ryhmään kuuluu kaksi tai useampia henkilöitä, jotka ovat suorassa vuorovaikutuksessa toistensa kanssa ja tietoisia omasta merkityksestään ryhmässä. He tavoittelevat yhteistä tavoitetta. Voi olla myös suuria ryhmiä, jotka ovat vuorovaikutuksessa toisiinsa, mutta eivät ole koskaan tavanneet toisiaan kasvokkain. Tällaisen ryhmän jäsen on tietoinen jäsenyydestään ryhmässä, ja jäsenet työskentelevät yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Ryhmän käänteinen ilmiö on jonkinasteinen joukko ilman ryhmäajatusta. Englanniksi tästä käytetään termiä aggregate. Se tarkoittaa ilmiötä, jossa joukko yksilöitä ovat samassa paikassa, mutta he eivät työskentele yhdessä, eikä heillä ei ole yhteisiä tavoitteita.

Ryhmää on tutkittu maailmalla paljon. Se voidaan määritellä monella eri tapaa. On kuitenkin tutkijoita, jotka ajattelevat, että ei ole olemassa ryhmää. Nämä tutkijat lähtevät yksilökeskeisestä ajatuksesta, jossa ydin on siinä, että ilman yksilöitä ei ole ryhmää. Ryhmällä ei ole tunteita, se ei ajattele, se ei toimi, siihen ei voi kompastua, joten sitä ei ole olemassa.

Vaikka ajatus on hyvin mielenkiintoinen ja kokeneessa ryhmän ohjaajassa herättää kaikenlaisia ajatuksia, tässä kirjassa lähdetään siitä, että ryhmä on todellisuutta. Jos ajatuksen ottaisi totena, niin iso osa kirjasta muuttuisi merkityksettömäksi.

5.3 Ohjausosaaminen

Kirjan toisessa osassa pääosassa on ohjaaja. Tässä osassa perehdytään tarkemmin niihin taitoihin ja vaatimuksiin, joita seikkailuohjaaja tarvitsee ja mitä hänen pitäisi hallita.

Suomessa ei ole virallista seikkailuohjaajan tutkintoa. Seikkailuohjaajaksi pääsee hankkimalla itselleen soveltuvan pohjakoulutuksen tai kokemuksen sosiaali- ja terveydenhoitoalalta tai kasvatuksen puolelta. Lisäksi tarvitaan harrastuneisuutta jostain seikkailulajista. Mielellään sellaista lajia, josta pitää niin paljon, että haluaa jakaa sitä hyvää toisille.

Joistain kirjan esimerkeistä on pyritty tekemään hyvin yksityiskohtaisia. Tämä on nostanut esiin huolen siitä, että joku käyttää kirjan esimerkkejä ja ohjaa toimintaa, johon hänellä ei ole tarvittavaa osaamista.

Luvussa käsitellään lisäksi sitä, miten yksittäisistä toiminnoista rakennetaan seikkailukasvatusta. Jotta toiminta olisi seikkailukasvatusta, niin siihen tarvitaan reflektointia tai muuta prosessointia. Tätä käsitellään toimintojen rakentamisen yhteydessä.

Reflektointi

Harjoitteen reflektoinnilla tarkoitetaan, että keskustellaan osallistujien kanssa siitä mitä harjoitteessa tapahtui. Miltä osallistujista tuntui? Mitä opitusta voisi siirtää arkeen? Välillä reflektointia kutsutaan arkisemmin toiminnan purkamiseksi.

Usein on hyvä lähteä liikkeelle siitä mitä tapahtui, koska eri tahojen näkemykset voivat olla erilaiset. Ryhmän näkemys tapahtuneesta voi olla erilainen kuin ohjaajan näkemys. Ohjaajan tulisi käyttää avoimia kysymyksiä ja välttää oman näkemyksensä esiintuomista.

5.4 Organisaatio ja turvallisuus

Kirjan kolmasosa käsittelee seikkailua organisaation näkökulmasta. Keskeisiä asioita ovat turvallisuus ja laatu. Koko tätä osaa leimaa työnjohdollinen näkökulma siihen, miten seikkailuaktiviteetit tulisi järjestää.

Tässä luvussa perehdytään ITE laatujärjestelmään ja organisaation turvallisuuskulttuuriin (Suomen Kuntaliitto 2003; Kuluttajavirasto. 2003). Laatu ja turvallisuus seikkailukasvatusorganisaatiossa liittyvät erottamattomasti yhteen. Kaikki turvallisuuden parantamiseen tähtäävät toimet ovat aina laadunparantamista ja käytännössä laatua parantamalla parannetaan turvallisuutta. Laatuun ja turvallisuuteen liittyvät ohjaajien pätevyitysmikäytännöt ja ohjeistuksien tekeminen.

Tässä luvussa käsitellään lisäksi varusteita sekä organisaation, että ohjaajan näkökulmasta. Organisaation näkökulma keskittyy varusteiden turvallisuuteen ja ohjaajan näkökulmassa on varusteiden soveltuvuus ohjaajalle.

Turvallisuuskulttuuri

Kuluttajavirasto linjasi muutamia vuosia sitten keskeisiä asioita, jotta seikkailuja tuottavat tahot ottaisivat edes nämä minimivaatimukset huomioon suunnitellessaan turvallista toimintaa.

Aktiviteetteihin ja ohjelmiin osallistuminen ei saa olla vaarallista osallistuvan terveydelle tai omaisuudelle. Niistä ei saa aiheutua haittaa tai vaaraa sivullisille ja niissä tulisi huomioida ympäristö ja kestävä kehitys. Työntekijöiden turvallisuus tulee huomioida työturvallisuuslaissa määritellyllä tavalla (Kuluttajavirasto 2003, 4.)

6 ARVIOINTI JA YHTEENVETO

Synteesi- ja arviointivaiheessa erityistä huolta herättivät kirjan sisältämät esimerkit. Kirjoittaja kantaa huolta siitä, että lukija mahdollisesti kokeilee jotain kirjan esimerkkiä huonolla lopputuloksella. Seikkailuun sisältyy riskejä, joita ei voi poistaa. Pahimmillaan riskin toteutuminen aiheuttaa osallistujan vammautumisen tai kuoleman. Ongelmaksi muodostui se, miten kirja säilytetään riittävän informatiivisena, esimerkit ovat tarpeeksi antoisia ja samalla lukija saadaan ymmärtämään riskit. Tähän ongelmaan vastattiin siten, että useaan kohtaan kirjoitettiin varoituksia siitä, mitä voi tapahtua jos harjoitetta käyttää ilman riittävä osaamista.

Käsikirjoituksen työstäminen valmiiksi kirjaksi on prosessi, jossa tulee viivästyksiä erilaisista syistä. Aikataulua jouduttiin muokkaamaan ja prosessiin meni puoli vuotta enemmän aikaa kuin mitä alun perin suunniteltiin. Viivästys ei ollut huono asia, sillä se antoi enemmän aikaa arvioinnille.

Käsikirjoituksen arviointityöskentely oli myös ajoittain vaikea siitä syystä, että eri lukijat painottivat oman ammattitaitonsa perusteella eri asioita. Palautteesta muodostui näin ristiriitaista ja se ei aina auttanut eteenpäin. Palaute oli välillä myös liian yleistä tai liian positiivista, jotta se olisi auttanut kehittämään sisältöä.

Hyvää hankkeessa oli se, että se yhdisti eri toimijoita yrityksen sisällä. Lisäksi hankkeen aikana oltiin yhteydessä eri asiantuntijoihin muissa organisaatioissa. Tämä yhteistyö oli myös antoisaa.

Kehityshankkeen uskottavuuden arvioinnissa painottuu mielestäni menetelmien toteuttaminen. Systemaattisen aineistoanalyysin avulla kirjaan valikoituivat edustavat tekstit. Näiden tekstien edustavuutta arvioi Benchmarking menetelmällä eri asiantuntijat. Väliarvioinnissa käsikirjoituksesta tuli palautetta, että teoria on jäämässä kevyeksi. Tämän jälkeen teoriaa kasvatettiin ja mukaan otettiin asiantuntijoiden ehdottamia lähteitä. Viimeisissä arvioinneissa ei löytynyt enää merkittäviä puuttavia teorioita. Tällä perusteella voisi sanoa, että kirjan sisällöllinen teoriatausta on riittävän kattava.

Meta-analyysi tapahtui pitkälti kirjoittajan päässä ja muistiinpanoissa. Tämä prosessi ei siirry sellaisenaan kehityshankkeen raporttiin. Sen toistaminen samanlaisena voi olla vaikeaa, koska kyseessä ei ole tutkimus tai tilastollinen aineisto vaan kehittämishanke. Asiantuntijoiden palaute kehittämishankkeen aikana on antanut käsikirjoitukselle luotettavuutta.

Omat näkemykseni ovat vaikuttaneet työskentelyyn suuresti. Hyvänä esimerkkinä tästä on Rädyn palaute, jossa hän kommentoi, että käsikirjoitus ei vastaa Outward Boundin linjaa. Kirjasta ei pyritty luomaan minkään tyyliuunnan puhdasta edustajaa, vaan siinä pyrittiin tuomaan esiin erilaisia näkemyksiä. Työskentelyssä mukana olleet asiantuntijat ovat varmistaneet sen, että kirjassa ei ole kyse pelkästään kirjoittajan mieltymyksistä ja näkemyksistä, vaan siinä on tuotu esiin erilaisia näkemyksiä. Käsikirjoitukseen on tarkoituksella jätetty kohtia, jotka ovat selkeästi asenteellisia. Näiden kohtien tarkoituksena on erityisesti herättää keskustelua ja ajatuksia liittyen niissä esitettyihin asenteisiin.

Ammatillisesti tämä hanke on opettanut minulle paljon uutta käsikirjoituksen työstämisestä. Erityisen paljon olen käyttänyt aikaa eri sanojen merkitysten pohjimiseen. On ollut mielenkiintoista pohtia mitä eri termit tarkoittavat eri kielillä ja millaisia merkityksiä niille on annettu. Käsikirjoitusta lukeneet asiantuntijat antavat hekin omia merkityksiään käsikirjoituksen termeille. Joidenkin termien kohdalla on ollut erimielisyyksiä siitä, mitä kaikkea termi pitää sisällään. Tämä kertoo siitä, että seikkailu, seikkailukasvatus ja elämyspedagogiikka hakevat vielä paikkaansa. Olen kehittynyt työskentelyn aikana lähteiden käytössä. Osaan arvioida nyt paremmin kuin aikaisemmin lähteen luotettavuutta ja tieteellistä painoarvoa. Pyrkimykseni kirjan suhteen on ollut se, että se ei ole vain mielipidekirjoitus. Siinä esitetyt ajatukset voidaan liittää johonkin lähteeseen, jolloin mielipiteillä on jokin teoreettinen viitekehys ja historia.

LÄHTEET

Aho, P. 2007. Oppikirjasta Toimiva Ja Hyvä Painotuote. Viestinnän koulutusohjelman opinnäytetyö. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu.

Cavén, S.; Piha, J. 1995. Seikkailutoiminta Käytöshäiriöisten Lasten Psykiatrisessa Hoidossa. Helsinki: Sosiaali- ja Terveysministeriön Selvityksiä 1995:3.

Hietikko, E. 2008. Tuotekehitystoiminta. Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja B 2/2008,

Ikonen, J. 2012. Mukana loistava menneisyys. Maisterin opinnäytetyö. Helsinki: Aaltoyliopisto.

Karppinen, S. 2005. Seikkailullinen vuosi haastavassa luokassa. Etnografinen toimintatutkimus seikkailu- ja elämyspedagogiikasta. Oulu: Oulun yliopisto.

Karppinen, J.A.; Latomaa T. (toim.). 2007. Seikkaillen Elämyksissä, Tampere. Juvenes Print.

Kuluttajavirasto. 2003. KULUTTAJAVIRASTON OHJEET OHJELMAPALVELUIDEN TURVALLISUUDEN EDISTÄMISEKSI. Kuluttajaviraston julkaisusarja 9/2003.

Markkanen M. 2012. Painetun ja digitaalisen kirjan yhteissuunnittelu. Medianomi. Viestinnän koulutusohjelma. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Lehtonen T. 1998. Elämän Seikkailu. Jyväskylä: Atena Kustannus.

Lehmikangas H. 2009. Milon Seikkailut, Lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen tukeminen seikkailukasvatukseen viitekehityksessä. Sosionomi YAMK. Kemi: Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulu.

Lindroos J.; Lohivesi K. 2010. Onnistu Strategiassa. Juva: WS Bookwell Oy.

Linnossuo O. 2007. Seikkailukokemusten vaikuttavuuden tutkimus. Teoksessa Karppinen, S. & Latomaa, T. (toim.) Seikkaillen elämyksiä. Seikkailukasvatukseen teoriaa ja sovelluksia. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Kozak M. 2004. Destination Benchmarking Concepts, Practices and Operations. Hospitality Management Mugla University. Turkey: CABI Publishing.

Metsämuurinen J. 2009. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä 4, 4. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Mortlock C. 2000. The Adventure Alternative. Cicerone Press.

Niva M.; Tuominen K. 2005. Benchmarking in Practice. Turku: Benchmarking Ltd.

Osolanus J. 2011. Kirjan toimitustyö graafisen suunnittelijan silmin. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.

Otala L. 2000. Oppimisen etu – kilpailukykyä muutoksessa. Porvoo: WSOY – Kirjapainoyksikkö.

Outward Bound Finland ry. Outward Bound-ohjaajan käsikirja

Patterson, J.; Keppler, K.& Mapson, R. 1995. Benchmarking Basics: Looking for a Better Way. Crisp Publications, Inc.

Pekkola K. 2009. Jouluaiheisen satukirjan suunnittelu ja toteutus. Viestinnän koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Kotka: Kymenlaakson Ammattikorkeakoulu.

- Priest S. & Gass M. 2005. Effective Leadership in Adventure Programming. Stanningley: Human Kinetics.
- Prouty D.; Panicucci J.& Collinson R.; 2007., Adventure Education, theory and applications. Stanningley: Human Kinetics.
- Raynolds J.; Lodato A.; Gordon R.; Blair-Smith C.; Welsh J.& Gerzon M. 2007. Leadership the Outward Bound Way. Seattle: The Mountaineers Books.
- Räty K. 2011. Elämypedagoginen ohjaaminen. Outward Bound Finland ry. Tampere: Kopijyvä Oy.
- Saukonpää K. 2006. Kuvan viesti, Kuvan lukemisen ja kirjoittamisen taito. Viestinnän koulutusohjelman tutkintotyö. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu.
- Stremba B. & Bisson C. 2009. Teaching Adventure Education Theory. Stanningley: Human Kinetics.
- Suomen Kuntaliitto. 2003. ITE 2. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Syrjälä K. 2008. Selvitys kirjakustannusprosessista ja näkökulmia teoksen markkinointiin. Viestinnän koulutusohjelma opinnäytetyö. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu.
- Viitalähde P. 2010. Kirja omakustanteena. Opinnäytetyö. Seinäjoki: Seinäjoen Ammattikorkeakoulu.